

شهیدی مازندرانی، حسین. سرگذشت تهران. تهران: راه مانا، انتشارات دنیا، ۱۳۸۳، ۷۶۳ص.

Shahidi Mazandarani, Husayn. *Sarguzasht-i Tihran*. Tehran: Rah-i Mana: Intisharat-i Dunya, 2004/2005, 763 s.

ÖZET

Tahran'ın Hikâyesi

سرگذشت تهران

Sarguzasht-i Tihran Tahran şehri hakkındaki tarihsel bir inceleme olup şehrin erken gelişiminin izini Kajar hanedanının 1925'teki düşüşüne kadar takip etmektedir. Hikâye özellikle Kajar dönemi üzerinde yoğunlaşmaktadır ki Tahran bu dönemin başlangıcında İran'ın başkenti olmuştur.

Kitap “yerlerin” hikâyesini buralarda ikamet eden “insanlara” odaklanarak anlatmaktadır. Tarihî yerlerin tanıtımı vesilesiyle, Tahran tarihindeki büyük olayların ve bu olayları şekillendiren nüfuzlu kişilerin ayrıntılı bir hikâyesini sunmaktadır.

Sarguzasht-i Tihran hem yerel hem de Batılı tarihçilerin bakış açısından görüldüğü şekliyle şehir ve sakinlerinin değişen yaşam ve geleneklerine dair ilginç bir araştırma sunmaktadır. Kitap aynı zamanda matbaa, telgraf, demiryolu, telefon, fotoğraf ve sinema gibi yeni teknolojilerin ortaya çıkış ve gelişimini içermektedir. Bankacılık, emniyet, belediye, eğitim, sağlık ve ulaşım sistemleri, muhtelif hanedanlara mensup kralların, onların bakanlarının,

hanedan ailesi üyelerinin, yabancı elçilerin ve sıradan insanların aralara serpiştirilen (çoğunlukla yozlaşmış) özel yaşantılarına dair hikâyelerle birlikte anlatılmaktadır.

Kitabın referanslar listesi ayrıntılıdır. Yazar bir çok bölümü oluştururken aynı hikâyenin mümkün olduğunca çok sayıdaki farklı rivayetini dercetmeye çalışmıştır. Birçok bölüm farklı kaynaklardan uzun alıntılar içermektedir ki bu kitabın anlatım tarzını makul ölçüde çeşitlendirmektedir. Ancak, söz konusu uzun alıntıların başlangıç ve bitiş noktaları her zaman açık bir şekilde işaretlenmemiştir; bu ise okur için belirli bir kafa karışıklığına yol açabilmektedir.

Sarguzasht-i Tihran tam anlamıyla akademik bir dilde yazılmamıştır ve dolayısıyla geniş bir okuyucu kitlesini hedeflemektedir. Eser, Eski Tahran ve Kajar dönemi İran tarihi hakkındaki malumatını artırmak isteyen herkes için faydalı bir bilgi kaynağıdır.

Taraneh Dadar

Çeviren Hasan Çolak